

MITŲ GRIOVĖJAS:

AR UŽKIRSTI KELIĄ NUSIKALTIMAMS REIŠKIA, KAD NUSIKALTIMAI IŠSTUMTI?

Kodėl reikia imtis priemonių prieš įsilaužimus, jei dėl to įsilaužėliai tiesiog perkels savo veiklą į kitą netoliese esančią teritoriją? Kartais manoma, kad įgyvendinus prevencines priemones, pavyzdžiui, vaizdo stebėjimo kameras, nusikaltėliai tiesiog perkels savo veiklą į kitas vietas, pakeis metodus arba susiras naujus taikinius. Tačiau tai tik vienas iš galimų rezultatų, kuriuos gali sukelti intervencija. Praktikoje nusikalstamumo perkėlimą dažnai nusveria kiti du rezultatai: nusikaltimų sustabdymas ir nusikaltimų prevencijos naudų sklaida.¹

NUSIKALSTAMUMO PERKĖLIMAS - IŠIMTIS, O NE TAISYKLĖ

Nusikalstamumo perkėlimas (taip pat žinomas kaip “vandens lova” arba “nusikalstamumo išplitimo efektas”) - tai nusikalstamumo perkėlimas iš tam tikros vietos, laiko, tikslo, būdo ar nusikaltėlio į kitą vietą dėl nusikalstamumo prevencijos iniciatyvos. Taip atsitinka, kai kovos su įsilaužimais intervencija priverčia nusikaltėlius pakeisti savo metodus - nuo įsilaužimų pereiti prie ginkluotų apiplėšimų; arba pakeisti savo tikslus ir persikelti į netoliese esantį priemiestį, kuriame intervencija neįgyvendinama. Išstūmimas grindžiamas idėja, kad nors situacinė nusikaltimų prevencija sumažina nusikaltimų galimybes, ji nesprenžia nusikaltėlių motyvų (pvz., kad įsilaužėlis gali įsilaužti, norėdamas finansuoti priklausomybę nuo narkotinių medžiagų). Todėl ilgą laiką buvo manoma, kad situacinė prevencija tik priverčia nusikaltėlius perkelti savo veiklą į netoliese esančias vietas, kad galėtų toliau daryti nusikaltimus.²

Šią prielaidą sustiprina įvairios poslinkio rūšys, kurias galima išskirti. Pirma, *laikinis poslinkis* reiškia, kad pasikeis nusikalstamos veikos padarymo laikas. Pavyzdžiui, kišenvagis greičiausiai lauks, kol baigsis policijos patruliavimas, ir tik tada ims veiksmų. Antra, *tikslo perkėlimas* reiškia, kad pažeidėjai pasirinks kitą tikslą. Dėl universitetų pradėtos kampanijos prieš kišenvagystes kišenvagiai gali persiorientuoti ne į studentus, o į pagyvenusius žmones. Trečia, *erdvinis persikėlimas* reiškia, kad pažeidėjai persikels į kitą vietą. Prieš kišenvagystes nukreipta intervencija traukinių stotyje gali priversti kišenvagius perkelti savo nusikaltimus į kitą tinkamą vietą, pavyzdžiui, į judrią autobusų stotį ar netoliese esančią prekybos gatvę. Ketvirta, *taktinis perkėlimas* reiškia situaciją, kai nusikaltėliai pakeičia savo įprastus metodus. Dėl intervencijos prieš kišenvagystes nusikaltėliai gali pakeisti metodus ir taikyti diversijos būdus, užuot nepastebimai apiplėšinėję neatidžias aukas. Galiausiai *nusikaltimo pakeitimas* reiškia nusikaltimo rūšies pakeitimą. Policijos patruliavimas judrioje vietoje gali priversti kišenvagius pakeisti savo elgesį ir pereiti prie vagysčių iš parduotuvių.³

Dėl šių skirtingų perkėlimo tipų sunku tiksliai nustatyti galimus nusikalstamumo pokyčius. Perkėlimas yra įvairus, subtilus ir nenuoseklus, nes nusikaltėliai gali rinktis iš daugybės alternatyvų. Be to, kai kurie taktiniai pokyčiai gali būti nedideli, o ne visi nusikaltėliai mąsto ir veikia panašiai. Tęsiant iliustraciją, kai kišenvagiai perkelia savo pastangas kitur, šis naujas metodas, tikslas ar perkeltas nusikaltimo sritis gali patekti už atsakingo policijos departamento rajono ar tikslinės teritorijos ribų.⁴

Vis dėlto daugėja įrodymų, kad nusikaltimų perkėlimas nėra įprastas reiškinys. Kai jis įvyksta, dažnai tai būna “nekenksmingas” nusikaltimų perkėlimas. Pavyzdžiui, policijos patruliavimas siekiant užkirsti kelią kišenvagystėms judrioje traukinių stotyje gali paskatinti nedidelį skaičių kišenvagių perkelti savo veiklą. Tačiau dėl to paties patruliavimo gali sumažėti kitų reiškinų, pavyzdžiui, smurto, vandalizmo ar priekabiavimo gatvėje. Tai reiškia, kad jo išstūmimo efektas yra nedidelis, palyginti su papildoma gerove, kurią sukuria tas patrulis.⁵

Žalingų nusikaltimų perkėlimas

Vietoj to, kad intervencija sukeltų (netikėtą) pagerėjimą, taip pat gali būti, kad teigiamą intervencijos rezultatą nusvers jos neigiamas poveikis. Taip atsitiktų, kai prevencijos iniciatyvos mažmeninės prekybos parduotuvėse sumažina vagysčių iš parduotuvių skaičių, tačiau tuo pat metu padaugėja įsilaužimų į parduotuves arba padaugėja apiplėšimų pristatymo transporte. Nepaisant to, vis dar sunku įvertinti galimą žalingą poslinkio poveikį, o kai jis pastebimas, rezultatai dažnai būna neįtikinami.⁶ Dėl šios priežasties svarbu veiksmingai ir nuosekliai vertinti prevencijos projektus. Tai palengvins ankstyvą nustatymą ir suteiks galimybę iniciatyvas koreguoti ir tobulinti.⁷

Perkėlimas nėra toks dažnas, kaip paprastai manoma, iš dalies todėl, kad tam tikros nusikaltimų rūšys yra susijusios su tam tikromis erdvėmis, dar vadinamomis “karštaisiais taškais”.⁸ Karštieji taškai - tai vietos (pvz., gatvių grupė arba judri aikštė), kuriose nusikaltimai koncentruojasi ilgesnį laiką. Nusikaltimai šiose vietose padaromi dėl to, kad jose yra daug galimybių padaryti nusikaltimą, kurios susidaro tiek laike, tiek erdvėje. Priešingai nei manoma dėl išstūmimo, šių galimybių atėmimas automatiškai nereiškia, kad nusikaltėliai perkels savo veiklą.⁹

Pirma, kad įvyktų poslinkis, nusikalstamumas turėtų būti neelastingas. Tai reiškia, kad nepriklausomai nuo prevencijos pastangų, vagis iš parduotuvės reguliariai pavogs tam tikrą kiekį prekių iš tam tikro skaičiaus parduotuvių. Tai reiškia, kad parduotuvėje įrengta apsauga arba elektroninių žymeklių uždėjimas ant prekių priverstų vagį persikelti į parduotuvę, kurioje šios intervencinės priemonės netaikomos. Vis dėlto daugelis nusikalstamo elgesio atvejų yra elastingi ir kintantys. Jį lemia tinkamu metu (pvz., judrioje parduotuvėje, kurioje dirba neatidūs darbuotojai) pasitaikiusi galimybė (pvz., vertingas, bet lengvai pavagiamas daiktas be elektroninio žymeklio). Jei šie langeliai nebus pažymėti, atsitiktinis vagis iš parduotuvės gali net nesvarstyti apie vagystę.¹⁰

Antra, dėl perkėlimo tikimasi tam tikro nusikaltėlių mobilumo vietos, laiko ir būdo atžvilgiu. Tačiau ne visi nusikaltėliai pasižymi dideliu mobilumu. Įsilaužėliui nelengva persikelti, kai jo įprastame rajone įgyvendinamos taikinių apsaugos strategijos, pavyzdžiui, durų ir langų užraktai arba alėjos užtvartai.¹¹ Keičiant vietovę kyla naujų iššūkių ir reikia daugiau pasiruošimo, ieškant naujo transporto ar skiriant papildomo laiko naujam rajonui iširti. Visa tai reikalauja iš nusikaltėlių ryžto, kuris nėra savaiminis.¹²

Teigti, kad perkėlimas negalimas, būtų pernelyg supaprastinta. Vis dėlto yra dar du rezultatai, kurie dažnai viršija išstūmimo poveikį, t. y. nusikaltimų sustabdymas ir nusikaltimų prevencijos naudos sklaida.

NUSIKALSTAMUMO NUTRAUKIMAS

Pirmasis galimas kovos su nusikalstamumo perkėlimu rezultatas yra nusikalstamumo sustabdymas. Jei nusikaltėliams bus atimtas lengvas taikiny, tikimasi, kad daugelis jų atsisakys nusikaltimų, užuot ieškoję „pakaitinės“ aukos, taikinio ar būdo. Šią mintį galima pagrįsti keliais paaiškinimais.

Pirma, didelė dalis nusikaltimų yra susijusi su „karštaisiais taškais“ mieste, pavyzdžiui, pramonine zona, kuri po darbo valandų tampa apleista. Įgyvendinus situacines prevencijos priemones, pavyzdžiui, aptvėrus perimetrą tvora arba įrengus kokybiškas spynas ir automatinį apšvietimą, sumažės nusikaltimų galimybės, nes vagims bus sunkiau, taigi ir mažiau patrauklu padaryti nusikaltimą.¹³

Be to, kad rastų sėkmingą proga, nusikaltėliai taip pat turi išsamiai pažinti erdves, su kuriomis nuolat susiduria vykdydami savo veiklą. Vagys turėtų žinoti, į kokius pastatus taikytis, kokių apsaugos priemonių vengti ir kaip greitai patekti į teritoriją ir iš jos išeiti. Todėl, kai tinkamų taikinių jų pageidaujamoje vietoje sumažėja, labiau tikėtina, kad nusikaltimai bus nutraukti, nei perkelti į mažiau pažįstamą vietą.¹⁴

Galiausiai tam tikri nusikaltėliai atsižvelgia į riziką ir pastangas, kurių reikia atlygiui gauti. Kai imamasi prevencinių veiksmų, kad rizika ir pastangos būtų maksimaliai sumažintos, pavyzdžiui, saugant perimetrą, rizika būti sugautam pradeda nusverti galimą nusikaltimo atlygį. Todėl nusikaltėlis gali atsisakyti savo planų, užuot pakeitęs savo veiklą.¹⁵

NUSIKALTIMŲ PREVENCIJOS NAUDOS SKLAIDA

Antras svarbus rezultatas - nusikaltimų prevencijos naudos sklaida netoliese esančiose vietovėse, į kurias sąmoningai nesikreipiama.¹⁶ Ši naudos sklaida (dar vadinama premijos, laisvojo važiavimo arba multiplikatoriaus efektu) pasireiškia tada, kai teigiama intervencijos įtaka išplinta už tų vietų, asmenų ar nusikaltimų rūšių, į kurias tiesiogiai orientuojamasi, ribų. Paprasčiau tariant, teigiamas intervencijos poveikis yra platesnis nei pirminis intervencijos tikslas. Be to, šis teigiamas plitimas pasiekiamas nenaudojant papildomų išteklių. Praktiškai tai reikštų, kad dėl veiksmingos įsilaužimų į gyvenamąsias patalpas iniciatyvos viename rajone taip pat sumažėja įsilaužimų aplinkiniuose rajonuose.¹⁷

Panašiai kaip ir perkėlimo atveju, naudos sklaida vyksta įvairiais būdais. Pavyzdžiui, tam tikrose parduotuvėse taikomos apsaugos strategijos (pvz., apsaugos žymos arba brangių daiktų saugojimo dėžutės) gali sumažinti vagysčių skaičių kitose parduotuvėse, kuriose tokių strategijų nėra. Be to, dėl šių strategijų vagys iš parduotuvių gali apskritai vengti kitų įmonių (pvz., naudotų daiktų parduotuvių ar degalinių). Kita galimybė - tokia intervencija taip pat gali sumažinti kitų rūšių nusikaltimus, pavyzdžiui, krovinių vagystes. Galiausiai, gali būti, kad net ir neveikiant apsaugos žymenims vagys iš parduotuvių vis tiek bus atsargesni prieš įvykdydami vagystę.¹⁸

Mikro ir makro erdvės

Difuzijos poveikį taip pat sunku išmatuoti, kaip ir poslinkio poveikį. Tačiau tiriant šį poveikį daugiausia dėmesio skiriama ne tolimajam poveikiui (į kaimyninius regionus ar šalis), o artimam poveikiui mikroaplinkose (kaimyninėse gatvėse ar priemiesčiuose).¹⁹ Taip yra todėl, kad situacinė nusikalstamumo prevencija daugiausia dėmesio skiria konkrečioms nusikaltimų rūšims konkrečiose mikroaplinkose. Jos metu bandoma užkirsti kelią vagystėms įsilaužiant į gyvenamuosius rajonus, nustatant ir mažinant vagysčių galimybes, pavyzdžiui, aptveriant nedideles gatveles.²⁰ Tačiau tiek nusikaltimų perkėlimas, tiek naudos sklaida taip pat gali vykti mezo- ir makroaplinkoje, kaip ir organizuoto nusikalstamumo atveju.

Organizuotos nusikalstamos grupuotės turi daug daugiau patirties, žinių ir išteklių nei pavieniai nusikaltėliai. Jos gali naudotis išplėtotu (tarptautiniu) tinklu, kuris padeda joms apeiti situacinės nusikaltimų prevencijos pastangas. Pavyzdžiui, prekeiviai žmonėmis dažniau randa alternatyvų ir perkelia nusikaltimus į kitą regioną ar net šalį, nes jų atveju rizikuojama daug didesniais išteklių, žmonėmis ir pinigais.²¹

Svarbu pripažinti, kad tai, kas veikia mikroaplinkose, gali neveikti makroaplinkose ir atvirkščiai, ypač kalbant apie situacinę nusikalstamumo prevenciją, kurios metu daugiausia dėmesio skiriama tam tikrose vietovėse susidarantiems nusikalstamumo galimybių mažinimui. Todėl turime nustatyti, kas veiksminga, kokio pobūdžio nusikaltimų atveju ir kokiaje erdvėje, įgyvendindami įrodymais pagrįstą praktiką ir vertindami jos rezultatus.²²

Akivaizdu, kad nusikalstamumo sumažėjimas yra labiau tikėtinas rezultatas nei nusikalstamumo išstūmimas. Tačiau kaip galima sąmoningai sustiprinti sklaidos poveikį, kad teigiamas poveikis būtų labiau išplitęs ir kitose srityse?

Pirma, politikos formuotojai ir specialistai gali patys sąmoningai skatinti sklaidos poveikį. Vienas iš būdų tai padaryti - plačiai viešinti vietos nusikalstamumo prevencijos iniciatyvas. Kai konkrečiose vietose, pavyzdžiui, automobilių stovėjimo aikštelėse ar viešosiose aikštėse, pradedamos įrengti naujos apsaugos kameros, savivaldybė gali reklamuoti šį veiksma konkrečiai nenurodydama visų tikslinių vietų. Tai padeda, nes priverčia nusikaltėlius manyti, kad intervencija įgyvendinama plačiau, nei jie iš pradžių manė. Panašiai, konkrečiai nenurodant tokių iniciatyvų įgyvendinimo laiko, pažeidėjams sudaroma prielaida manyti, kad stebėjimas prasidės greičiau arba truks ilgiau, nei yra iš tikrųjų. Visa tai sukuria klaidingą, tačiau didesnę sulaikymo grėsmę.²³

Antrasis metodas - nusikaltimų prevencijos intervencinės priemonės turi būti lankstesnės ir įvairesnės. Iniciatyvos turėtų būti tęstinės ir atsitiktinės, o ne tolygiai paskirstytos toje pačioje pasikartojančioje teritorijoje. Didesnė įvairovė sukuria dar didesnį netikrumą dėl realios nusikaltėlių sulaikymo rizikos. T. y. užuot organizavus kassavaitinį policijos patruliavimą toje pačioje gatvėje tuo pačiu metu, šie patruliavimai galėtų būti organizuojami atsitiktinai paskirtomis dienomis, orientuojantis į skirtingas vietas. Toks kintamumas didina riziką būti sulaikytam.

²⁴

Sudėtingesnis klausimas yra stacionarios nusikaltimų prevencijos priemonės, pavyzdžiui, apsaugos kameros arba specialios langų ir durų spynos. Šios priemonės yra statiškos ir negali būti lengvai keičiamos laikas nuo laiko ar vietas. Todėl neapibrėžtumą galima sukurti naudojant bendresnio pobūdžio komunikaciją. Užuot reklamavus apsaugos kameras ar signalizacijos sistemas ant konkretaus pastato, prie įvažiavimo į pramoninę teritoriją būtų galima pakabinti prevencinį CCTV ženklą, kuris sukeltų sumaištį ir sukurtų saugumo skaičių efektą.²⁵

IŠVADA

Visiškai atmesti nusikaltimų perkėlimo galimybę būtų atmestina. Galimos šio reiškinio apraiškos yra tokios įvairios, kad tampa sunku visapusiškai išnagrinėti šį reiškinį visais galimais aspektais. Vis dėlto galima teigti, kad nusikalstamumo sustabdymas ir nusikalstamumo prevencijos naudos sklaida paprastai nusveria neigiamą poveikį, kuris yra nusikalstamumo išstūmimas. Todėl galutinis veiksmingos situacinės nusikaltimų prevencijos rezultatas yra bendras nusikalstamumo sumažėjimas. Pirmą, mažinant nusikaltimų galimybes, rizika ir pastangos tampa pernelyg neproporcingos, palyginti su galimu atlygiu, todėl nusikaltėliams lengviau nustoti daryti nusikaltimus, užuot dėjęs daugiau pastangų juos išstumti. Antra, naudos sklaida sukuria situaciją, kai teigiamas prevencinės iniciatyvos poveikis plinta tarp kaimyninių vietovių. Be to, difuzijos efektą galima sąmoningai sustiprinti skatinant prevencijos iniciatyvas. Tai gali paskatinti pažeidėjus pervertinti intervencijos laiką, vietą ir intensyvumą ir sukelti didesnę sulaikymo grėsmę.

Pabaigos

- 1 Steven Lab, *Nusikalstamumo prevencija: S.: "Prevencija: , 7 leidimas, Londonas: Routledge, 2016, 106.*
- 2 Rob T. Guerette ir Kate Bowers, Assessing the Extent of Crime Displacement and Diffusion of Benefits: A Review of Situational Crime Prevention Evaluations, *Criminology* 47 (2009), 1333. Lab, *Crime Prevention: Prevencijos prevencija, , 106.* René B.P. Hesseling, Displacement: A Review of the Empirical Literature, *Crime Prevention Studies* 3 (1994), 198. Rob T. Guerette, *Analyzing Crime Displacement and Diffusion*, Jungtinės Amerikos Valstijos: Center for Problem-Oriented Policing, 2009, 3.
- 3 Guerette ir Bowers, "Nusikalstamumo perkėlimo ir naudos sklaidos masto vertinimas": A Review of Situational Crime Prevention Evaluations, 1333. Lab, *Crime Prevention: Prevencijos prevencija, , 106.* Elizabeth Rowe ir kiti, Organizuotas nusikalstamumas ir korupcija viešajame sektoriuje: A Crime Scripts Analysis of Tactical Displacement Risks, *Nusikalstamumo ir baudžiamosios justicijos tendencijos ir problemos* 444 (2013), 1. David Weisburd et al., Protokolas: (*Campbell Systematic Reviews*2011), 3. Hesseling, Displacement: A Review of the Empirical Literature, 198. Matthijs F. J. Vijlbrief, Looking for Displacement Effects: (*Trends in Organized Crime*2012), 199. Guerette, *Analyzing Crime Displacement and Diffusion*, 3.
- 4 Anthony A Braga, David Weisburd ir Brandon Turchan, Focused Deterrence Strategies Effects on Crime: *Campbell Systematic Reviews* 15:3 (2019), 15-7. Weisburd et al., Protokolas: Displacement of Crime and Diffusion of Crime Control Benefits in Large-Scale Geographic Areas, 3. Hesseling, Displacement: A Review of the Empirical Literature, 199. Cody W. Telep et al., Displacement of Crime and Diffusion of Crime Control Benefits in Large-Scale Geographic Areas: *Journal of Experimental Criminology* 10 (2014), 516-7 Vijlbrief, Looking for Displacement Effects: (angl. Exploring the Case of Ecstasy and Amphetamine in the Netherlands), 209-11.
- 5 Shane D. Johnson, Rob T. Guerette ir Kate Bowers, Crime Displacement: *Journal of Experimental Criminology* 10:4 (2014), 567. Hesseling, Displacement: A Review of the Empirical Literature, 219. Vijlbrief, Looking for Displacement Effects: Ekstazy ir amfetamino atvejais Nyderlanduose, 201. Guerette ir Bowers, Assessing the Extent of Crime Displacement and Diffusion of Benefits: A Review of Situational Crime Prevention Evaluations, 1335. Weisburd ir kiti, Protokolas: Displacement of Crime and Diffusion of Crime Control Benefits in Large-Scale Geographic Areas, 3. Guerette, *Analyzing Crime Displacement and Diffusion*, 3-4.
- 6 Kate Bowers et al., Spatial Displacement and Diffusion of Benefits among Geographically Focused Policing Initiatives, *Campbell Systematic Reviews* 7:1 (2011), 4-5. Guerette ir Bowers, Assessing the Extent of Crime Displacement and Diffusion of Benefits: A Review of Situational Crime Prevention Evaluations, 1334-5. Robert Barr ir Ken Pease, Crime Placement, Displacement and Deflection, *Crime and Justice* 12 (1990), 289.
- 7 Europos nusikalstamumo prevencijos tinklas, Nusikalstamumo prevencijos iniciatyvų vertinimas, priemonių rinkinio serija Nr. 3, Briuselis: EUCPN, 2013 M. Europos nusikalstamumo prevencijos tinklas, Nusikalstamumo prevencijos iniciatyvų vertinimas: The Principles of Evaluation, Teminis dokumentas Nr. 5, Briuselis: EUCPN, 2013 M.
- 8 Guerette ir Bowers, "Nusikalstamumo perkėlimo ir naudos sklaidos masto vertinimas": A Review of Situational Crime Prevention Evaluations, 1332-8. Johnson, Guerette ir Bowers, Crime Displacement: What We Know, What We Don't Know, and What It Means for Crime Reduction, 567. Nacionalinės mokslų, inžinerijos ir medicinos akademijos, *Proactive Policing: Effects on Crime and Communities*, Washington, DC: The National Academy Press, 2018, 330.
- 9 Anthony A. Braga, Martin A. Andresen ir Brian A. Lawton, The Law of Crime Concentration at Places, *Journal of Quantitative Criminology* 33 (2017). Anthony A. Braga ir kiti, Hot Spots Policing of Small Geographic Areas Effects on Crime, *Campbell Systematic Reviews* 15:3 (2019), 3. Guerette ir Bowers, Assessing the Extent of Crime Displacement and Diffusion of Benefits: A Review of Situational Crime Prevention Evaluations, 1332-8. Johnson, Guerette ir Bowers, Crime Displacement: What We Know, What We Don't Know, and What It Means for Crime Reduction, 567. Nacionalinės mokslų akademijos, *Proaktyvi policijos veikla: Effects on Crime and Communities*, 330.
- 10 Laboratorija, *nusikaltimų prevencija: Prevention Prevention, , 108-9.*
- 11 Europos nusikalstamumo prevencijos tinklas, "Kas padeda užkirsti kelią vagystėms iš namų?", Briuselis: EUCPN, 2021 M., 4.
- 12 Laboratorija, *nusikaltimų prevencija: Prevention Prevention, , 108-9.* Guerette ir Bowers, Assessing the Extent of Crime Displacement and Diffusion of Benefits: A Review of Situational Crime Prevention Evaluations, 1335-6. Anthony Braga, Andrew Papachristos ir David Hureau, Hot Spots Policing Effects on Crime, *Campbell Systematic Reviews* 8:1 (2012), 30.
- 13 Johnson, Guerette ir Bowers, Crime Displacement: (angl. What We Know, What We Don't Know, and What It Means for Crime Reduction), 552-4. Anthony A. Braga, Protokolas: Systematic Review of the Effects of Hot Spots Policing on Crime, *Campbell Systematic Reviews* 1:1 (2005), 2-3. Braga et al., Hot Spots Policing of Small Geographic Areas Effects on Crime, 2. Europos nusikalstamumo prevencijos tinklas, What Works to Prevent Domestic Burglary?
- 14 Johnson, Guerette ir Bowers, Crime Displacement: (angl. What We Know, What We Don't Know, and What It Means for Crime Reduction), 552-3. Guerette ir Bowers, Assessing the Extent of Crime Displacement and Diffusion of Benefits: A Review of Situational Crime Prevention Evaluations, 1336. Braga, Protokolas: Systematic Review of the Effects of Hot Spots Policing on Crime, 2-3.
- 15 Karen Clarke Bullock, Ronald V. ir Nick Tilley, *Situational Prevention of Organised Crimes*, Portland: Willan Publishing, 2010, 1-2.
- 16 Ronald Clarke ir David Weisburd, Nusikalstamumo kontrolės naudos sklaida: (*Crime Prevention Studies*1994), 168-9 Kate Bowers, Shane Johnson ir Rob T. Guerette, Protocol: Spatial Displacement and Diffusion of Benefits among Geographically Focused Policing Initiatives, *Campbell Systematic Reviews* 5:1 (2009), 1334. Braga, Weisburd ir Turchan, Focused Deterrence Strategies Effects on Crime: A Systematic Review, 2. Johnson, Guerette ir Bowers, Crime Displacement: (angl. What We Know, What We Don't Know, and What It Means for Crime Reduction), 550. Nacionalinės mokslų akademijos, *Proaktyvi policijos veikla: Effects on Crime and Communities*, 330. Telep et al., Displacement of Crime and Diffusion of Crime Control Benefits in Large-Scale Geographic Areas: A Systematic Review, 516. Lab, *Nusikalstamumo prevencija: Prevencijos prevencija: , 112.* Braga, Papachristos ir Hureau, Hot Spots Policing Effects on Crime, 31.
- 17 Clarke ir Weisburd, Nusikalstamumo kontrolės naudos sklaida: (angl.), 168-9. Bowers, Johnson ir Guerette, Protokolas: (angl. Spatial Displacement and Diffusion of Benefits among Geographically Focused Policing Initiatives), 1334. Guerette, *Analyzing Crime Displacement and Diffusion*, 4.
- 18 Guerette, "Nusikalstamumo perkėlimo ir difuzijos analizė", 4.
- 19 Johnson, Guerette ir Bowers, Crime Displacement: Kas mums žinoma, ko nežinome ir ką tai reiškia nusikalstamumo mažinimui, 550. Telep et al., Displacement of Crime and Diffusion of Crime Control Benefits in Large-Scale Geographic Areas: A Systematic Review, 517.
- 20 Auzeen Shariati ir Rob Guerette, Situational Crime Prevention, *Preventing Crime and Violence*2017, 2. Europos nusikaltimų prevencijos tinklas, What Works to Prevent Domestic Burglary?
- 21 Vijlbrief, "Ieškant perkėlimo poveikio": Viklbrifed, "Poveikio poveikio paieškos" (angl. Exploring the Effect Effect Effect), 209-11. Telep et al., Displacement of Crime and Diffusion of Crime Control Benefits in Large-Scale Geographic Areas: A Systematic Review, 541. Ten pat, 544.
- 22 Patricia Brantingham, Paul J. Brantingham ir Wendy Taylor, Situational Crime Prevention as a Key Component in Embedded Crime Prevention, *Canadian Journal of Criminology & Criminal Justice* 47 (2005), 287.

- 23 Nick Tilley, Seven Misconceptions of Situational Crime Prevention, *Handbook of Crime Prevention and Community Safety*, 2005, 53. Telep et al., Displacement of Crime and Diffusion of Crime Control Benefits in Large-Scale Geographic Areas: A Systematic Review, 542. Clarke ir Weisburd, Nusikalstamumo kontrolės naudos sklaida: (angl. Displacement Difficiency), 174-7. Ronald V. Clarke, *Situational Crime Prevention*: Criminal Justice Press Monsey, NY, 1997, 33.
- 24 Clarke ir Weisburd, Nusikalstamumo kontrolės naudos sklaida: K.: "Nusikalstamumo poveikio nauda", 174.
- 25 Ten pat.

Citavimas

EUCPN (2022). Ar nusikaltimų prevencija reiškia nusikaltimų išstūmimą?. Briuselis: EUCPN.

Teisinis pranešimas

Šio leidinio turinys nebūtinai atspindi oficialią bet kurios ES valstybės narės ar bet kurios Europos Sąjungos ar Europos Bendrijų agentūros ar institucijos nuomonę.

Autoriai ir (arba) redaktoriai

Sarah Bosman, EUCPN sekretoriato mokslo darbuotoja.

Projekto “EUCPN sekretoriatas” dalis, 2022 m. birželis, Briuselis
Finansiškai remiant Europos Sąjungos vidaus saugumo fondui - Policija

Kontaktai: www.eucpn.org